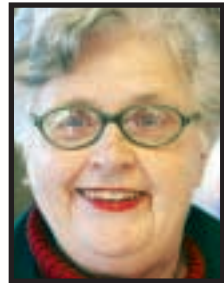
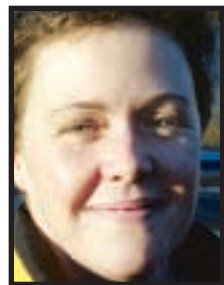
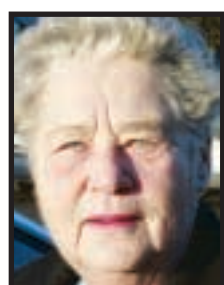

Vad tycker du?

Vad tjarar du om hemma?

Susanne Börjesson
Tjatmoster
Tvååker
– Om städning.
"Plocka upp efter er!" brukar jag tjata.Gun Larsson
Fd sjuksköterska
Tvååker
– Hemma tjarar vi inte. Jag har en väldigt snäll man.Petra Jalris
Mamma
Tvååker
– Det är inte mycket. Fast egentligen borde ni väl inte fråga mig, utan min man.Ing-Marie Flåde
Fru
Tvååker
– Jag tiger.Marie Govik Nyberg
Lärare
Varberg
– Jag tjarar mest på barnen, som ska dammsuga varsin dag i veckan men glömmet det. På min man tjarar jag mest om att han ska komma hem i tid. Han jobbar för mycket.Text:
KARIN HYLANDER
Foto:
L-G JOHANSSONTÄNK...
... om alla gjorde det dom skulle. Då behövs ingen tjata.
signaturen
"KRÄV RÄTTVISA"

Högsäsong för GNAT OCH TJAT

Men tjar är i alla fall bättre än tystnad

Hört historien om när kungen kom till Nobel-festen?
Pressen står samlad. Den kungliga limon kör fram och när dörren öppnas hörs en lätt nasal röst. "Det var då faen vad du kan tjata!"

Det är lätt att föreställa sig hur det låtit hela vägen in från Drottningholm.
"Snälla Carl-Gustav, drick nu inte för mycket. Du minns väl hur det gick förra året?"
"Varför tog du de strumporna? Jag har ju sagt att de inte passar till lackskorna."
"Släckte du i blå kabinetet? Det är så onödigt att det ska stå och lysa när vi inte är hemma."
"Visst, alltihop är en skräna. Men ett är säkert: Det gnatas i både slott och koja."

Tjatmoster och gnällkarring. Det hörs på orden att gnatandet av tradition är en kvinnlig syssla.
Varför gnatar kvinnorna? Varför bryr sig inte männen? Ålskar de gnatet? Annars gjorde de väl en gång för alla om kvinnorna sa? Är gnatkarringen verbalt inkontinent? Kan hon aldrig stoppa sig? Vems fel är det? Ska det alltid vara så här?
XX lät frågorna gå till Varbergs familjerådgivare Ingela Rydholm och Ingalill Sjögård.
Glädjande nog för alla tjarare och uttjatar så menar de att tjaritet inte måste vara början på slutet. Tjatar visar att det finns hopp.
– Ärga och tjatiga kvinnor gör oss glada för de visar att de vill så mycket med relationen. Jag skulle vilja kalla tjatet för en önskan om förändring, säger Ingela Rydholm.
Det är när det blir tyst som förhållandet dör.

När samma tema kommer upp gång på gång visar det på något som inte fungerar, säger Ingalill Sjögård.
Det måste båda parter ta på allvar.

ILLUSTRATION: KARIN HYLANDER

– Den som tjarar vill ha en reaktion. Ju mer någon nonchalerar en, desto hårdare måste man knacka på, säger Ingela Rydholm och påpekar att den som inte "släpper in" har lika mycket ansvar som den som "knackar på".
– Att vara till synes passiv kan faktiskt vara att vara rätt så aktiv genom att man nonchalerar sin partner. Mannen är lika mycket med i processen. Vill man ha en tjatig fru kan man få det.
Familjerådgivarna är noga

med att poängtera att man ska pröva sina mönster tillsammans i ett förhållande. Mannen och kvinnan lär upp varandra.
Och båda tar lätt på sig en of-ferrill.
Därmed måste förstås bägge två lägga lika mycket krut på en förändring. Båda måste ställa sig frågan "Vad krävs av mig för att det ska bli mindre tjatigt?"

Nyckelordet för förändring är självreflexion.
– Den som tjarar kan till exempel ställa sig frågan vilken

sorts kvinna hon vill vara, säger Ingela Rydholm.

Att bestämma sig för hur man vill leva och handla därefter.
Enbart självreflexion räcker dock inte för att bryta mönstret. Man måste kommunicera också.
Ingela Rydholm och Ingalill Sjögård alla viktigaste relationsråd är just detta.
Låt aldrig samtalet dö!
– Ska man leva sitt liv tillsammans måste man skapa sin värld tillsammans, säger Ingalill Sjögård.
Vad det handlar om är att ta kommandot över sitt eget liv.

FOTO: ANNICA KARLBOOM

– Det är lätt att glömma bort att det behövs omförhandlingar om hur man ska ha det många gånger under livet, säger Ingela Rydholm.
När livet ändrar sig måste förhållandet också göra det. Först är man ett par i förälskelsestadiet, sen lever man kanske som småbarnsföräldrar och därefter med tonåringar. Så flyttar barnen och man är två igen. Det går inte att leva tillsammans på samma sätt under alla faser.

– Många tror att relationen bara ska löpa på medan den i själva verket är ett jättearbete som aldrig tar slut, säger Ingalill Sjögård.
– Vi är ett jättebra ord. Diskutera inte bara hur "du" gör och hur "jag" gör utan hur "vi" ska göra, tipsar Ingela Rydholm.

Att ta hjälp utifrån är också bra när man kört fast i tjar- och gnatfaran. Inte nödvändigtvis hos familjerådgivarna.
– Jag tror på vänner, säger Ingalill Sjögård.

Hon tycker att de flesta av oss är lite för fega och lite för bekväma. Att vara goda vänner är faktiskt ett utmana och ifrågasätta varandra lite. Att tala om väsentliga saker när man möts och att våga fråga andra hur de gör när deras förhållande gnisslar.

De slutna kärnfamiljerna gör att vi inte kan lära av varandra. Ingalill Sjögård och Ingela Rydholm tycker det är synd att vi är så rädda för att lägga oss i.
– Tänk om den äldre generationen kunde prata mer om hur de hade det när barnen var små. Jag skulle önska att det var mer kommunikation mellan generationerna, att de äldre vågade dela med sig av sin erfarenhet och livsvisdom, säger Ingela Rydholm.

KARIN HYLANDER
0340-629157

VAR NYFIKEN! Familjerådgivarna Ingalill Sjögård och Ingela Rydholm har träffat många martyriskä kvinnor, som inte får igång någon dialog med sin man – och lika många stukade män som känner sig omyndigförklarade och värdelessa när tjatet drar igång. Ett vanligt problem är att mannen och kvinnan redan har färdiga bilder av varandra, "vet" hur den andra är och tänker. "Mitt rår är att fortsätta vara nyfiken. Att inte vara så snabb med att förstå utan istället ställa frågor till sin partner" säger Ingela Rydholm.

TINA, 36 ÅR, GIFT TREBARNSMOR

Min man säger att om vårt hem sköttes på ett perfekt sätt så skulle jag inte bli lyckligare för det utan hitta något annat att klaga på. Men jag tror faktiskt att jag skulle sluta gnata då.

Till syvende och sist handlar det om att det är jag som stödar mest – och inget är så tråkigt som att stöda. Inte ens att byta olja på bilen."

Min erfarenhet är att när det gäller hushållsarbete är kvinnor ena jävla besserwisssar. De har synpunkter på allt från hur lång tid det får ta till att bädda sängen till hur man ska torka av skärbrådan."

GUNNAR, 60 ÅR, FRÄNSKILD MED VUXNA BARN

Gnatet beror på våra olikheter som man och kvinna. Jag tror att kvinnan är skapt så att hon måste ha kontroll. Hon planerar och svärföräldrar. Jag ser det på mina vänner och föräldrar och svärföräldrar. Men visst skulle jag vilja att vi kunde hantera det bättre. Kanske måste jag bli bättre på att säga till om hur jag vill ha det och vad jag vill göra. Samtidigt måste hon förstå att jag behöver egen tid. Jag måste få vara för mig själv ibland. Hon har inte det behovet. Hon tycker att det är en bättre dag om hon har varit med ungarna än om hon har fått vara ensam."

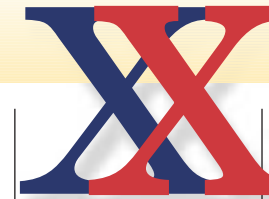
MATTIAS, 32 ÅR, GIFT TVÅBARNSFAR

Jag tror att kvinnor gnatar mer än män och att orsaken är historisk. För, när kvinnorna var ekonomiskt och socialt beroende av sina män, hade de ingen makt. Männen behövde inte bry sig när deras fru var ställede krav eller önskade något. Det enda kvinnorna kunde göra var att gnata och tjata: Gnatandet sågs av många män som ett normalt kvinnligt tillstånd.

Den synen har gått i arv och många män har lärt sig att det är normalt att kvinnor gnatar och tjarar. Inga varningsklockor ringar. Istället blir de förbluffade och chockade när deras fru vill skiljas. "Vi som hade det så bra", kan de säga.

Jag har till och med hört en man säga att hans sambo stack helt utan förvarning, att det bara låg ett avskedsbrev på köksbordet en dag, vi andra hade hört hans sambos "gnat och tjar" i många år. Han själv svarade henne aldrig. In i ena örat och ut genom det andra, som det heter."

ANNELIE, 46 ÅR, ENSAMSTÅENDE MAMMA OCH SÄRBO

Hör av dig till oss!

Ring, skriv, e-posta eller faxa till oss. Insenda och publicerade bidrag belönas med en XX-troja.

adressen är:
Hallands Nyheter
311 81 Falkenberg
telefon:
0346/290 55
(Lotta B)
0346/290 65
(Lena S)
0340/62 91 39
(Inger W)
fax:
0346/291 20
e-postadress:
xx@hn.se

CECILIA HAGEN
De osannolika systarna Mitford
Bonnier pocket

Osannolik är ordet. Ändå är historien om de sex adliga systarna från England sann. Den äldsta föddes 1905, den yngsta 16 år senare (då alla grat för att hon inte var en pojke).

En av systarna blev bestsellersförfattare, en annan kompis med Hitler. En tredje var glödande kommunist. Som sagt, (de knappa) systarna Mitfords liv och levner är nästan för mycket.
Cecilia Hagen skriver på sitt eget sätt i denna bok. Inland väl Käserand, men eftersom grundmaterialet är så fängslande så gör det inte så mycket.

Som alltid är det mycket nojsamt att få läsa om hur den engelska överklassen beter sig!

CECILIA WERNER

personligt

Viola Claesson
småföretagare och feminist

I de fina salongerna

Vissa ord uppfattas som provocerande. När jag säger att Göran Persson är en typisk produkt av patriarkatet, så kanske någon slutar att läsa. Ordet jämställhet är inte alls laddat. Men alla som är det minsta intresserade, ser att patriarkatet bestämmer över jämställheten. Kvinnorna får arbeta för jämställhet, bara de i övrigt anpassar sig till maktordningen.

I höstas fick jämställhetsminister Margareta Winberg sparken av sin chef, Göran Persson. Det är han som utnämner respektive avskedar ministrar. På sätt och vis blev Margareta W "landsförvisad", eftersom hon i fortsättningen ska arbeta utomlands. Alla vet att hon var motståndare till EU-medlemskapet 1994 liksom till EMU. Inför årets EMU-val tvingades hon ligga lågt. Storföretagens krav på snabbar anpassning till EU:s ekonomiska politik och Göran Perssons satsning på en internationell karriär, var kopplat till en valseger.

Men, tänka sig, det stora flertalet medborgare fogade sig inte denna gång efter maktelitens krav. Undra på att ja-partierna inte vågar låta oss folkomrösta om EU:s förslag till grundlag! Misslyckandet för Göran Persson personligen och för hans EMU-linje, avgjorde uppenbarligen beslutet om att avskeda ministern för jämställhetsfrågor. Och för all del, i februari får hon alltså ett spännande uppdrag. Brasilien är världens femte största land. Där valdes vänstermannen Lula da Silva för ett år sedan. Den före detta fattigpojken och svararen från landsbygden fick femtiotre miljoner röster. Perssons kollega i Brasilien lever farligare än Persson, eftersom han har folkets stöd men inte storbolagens.

Vid årsskiftet bjuder statsministern som vanligt in alla Sveriges ambassadörer, för att de ska bli bättre på att förmedla information om samhället och svensk politik. Förra gången samlades 120 ambassadörer. Den brittiske landslagscoachen och kändisen Sven Göran Eriksson, var inbjuden för att tala om "ledarskap". Vilka av Sveriges talanger som inspirerat statsministern till invitationen kan vi kanske ana. Göran Persson talade till sina förmåna sändebud i två timmar, mest om ekonomi. När han kom in på den svenska politiken – det parlamentariska läget – försökte han förklara hur det kan vara att regera utan att ha egen s-majoret i riksdagen. Då sa Göran Persson: "Politik är som kvinnor – man måste byta då och då." Han fick uppskattande skrat från några av de manliga ambassadörerna. Så kan det alltså gå till i de fina och mest patriarkala salongerna. Pösmunken Persson hade talat. Det patänkta "inbytte" var systembolagschefen Anita Steen.

I politiken blev i stället Margareta Winberg utbytt som minister. Nästa gång bjuds Margareta Winberg in som ny i ambassadörgruppen. Lovar hon att sälja tillräckligt många stridsflygplan till Brasilien får hon kanske politisk asyl i Sverige igen. Göran Persson får av mig en lite fräschare liknelse att bjuda ambassadörerna på: – Bättre en livskamrat i handen än tio patriarker i skogen.

KRÖNIKAN

Lugn! Det kommer en dag

Tja, så var det dags igen. Typ Frid på jorden och till människorna ett gott behag. Jul alltså. Häxan kan ta det med ro. Till de lite yngre medsystarna kan tröstens ord förmedlas. Det kommer en tid, även om ni inte tror det just nu, då man kan ta jultime-out, ären mellan barn och barnbarn. Småhåxorna blir gladast för prasslande julkloppar, en snabb tur till bankomaten så är det fixat. Kombinerat med en sväng om det numera så sargade Systembolaget, whisky till morfar, portvin till farmor. Mätliga köer, mätligt kreativitet.
Urvuxna lusselinnen och tomtestymer är ett minne blott, adventskalendrar likaså. Inga krav ställs på glittrande granar, de får stå kvar i skogen. Tindrändet står tv för. Lagom

med mat i solidaritetens och hälsans tecken. Allt finns att köpa färdigt. Här ska inga små barnafingrar kladda med korvar, knäck och pepparkakor.
Häxan i den övre medelklassen väntar julen med upphöjd ro och värdighet. Och ser fram emot den snart kommande dag då det bara är att sätta sig på taget och någon annan fixar precis allting.
Utom det roliga, det tar mormor hand om.
God jul!

HÄXAN

FOTO: ANNE NYBERG, MODERATILETTI